

## 1. ÚVOD

### 1.1 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠVP ŠD

Vzdělávací program školní družiny (dále též jen „ŠVP ŠD“) Základní školy u Vrbiček s.r.o. (dále též jen „ZŠ Vrbičky“) navazuje na školní vzdělávací program základní školy (dále též jen „ŠVP ZŠ“) a definuje obsah odpolední mimoškolní výchovy a zájmového vzdělávání žáků v rámci školní družiny, která není pouze sociální službou ve smyslu hlídání a zajišťování bezpečnosti dětí, ale především smysluplným trávením volného času s cílem rozvíjet zájmy a nadání žáků.

**PLATNOST:** ŠVP ŠD vydán 27.9.2013 s účinností od 1.9.2014, poslední aktualizace k 1.9.2025

**VYPRACOVAL:** společně pedagogický tým školy, projednáno se školskou radou

**KOORDINÁTOR:** Nina Kodymová

**SCHVÁLIL:** ředitel školy, Mgr. Vojtěch Vrba, MBA

### 1.2 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE ZŠ A ŠD

**NÁZEV ŠKOLY:** Mateřská škola a Základní škola U vrbiček s.r.o.

**ZŘIZOVATEL:** Mateřská škola a Základní škola U vrbiček s.r.o.

**SÍDLO:** Na Větrově 445/36, 142 00 Praha 4 – Lhotka

**OR:** společnost zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 158946

**IČO:** 289 99 657

**JEDNATEL:** Nina Kodymová, tel +420 604 293 047, mail [nina@willowtrees.cz](mailto:nina@willowtrees.cz)

**ŘEDITEL:** Mgr. Vojtěch Vrba, MBA, tel +420 724 938 951, mail [vv@willowtrees.cz](mailto:vv@willowtrees.cz)

**IZO:** 691002177, MŠ zapsána 22.11.2010, zahájení činnosti 1.9.2011

**RED-IZO ZŠ:** 181055082, ZŠ zapsána 28.1.2014, zahájení činnosti 1.9.2014

**RED-IZO ŠD:** 181054248, ŠD zapsána 23.12.2013, zahájení činnosti 1.9.2014

**ADRESA ZŠ A ŠD:** Táhlá 1809/1, 147 00 Praha 4 – Braník

**KONTAKTY:** web [www.willowtrees.cz](http://www.willowtrees.cz), mail [info@willowtrees.cz](mailto:info@willowtrees.cz), datová schránka fbqgwfb

## 2. CHARAKTERISTIKA ŠD

### 2.1 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ZŠ A ŠD

ZŠ Vrbičky je soukromá, malotřídní, rodinná škola poskytující vzdělávání v českém jazyce s rozšířenou výukou angličtiny dětem různých národností i vzdělávacích potřeb. Vzdělávací program školy je všeobecně zaměřený se zdůrazněním témat environmentální a multikulturní výchovy a vychází z principů a metod pedagogiky Dr. Marie Montessori s cílem vést děti k samostatnosti, zodpovědnosti, tvořivému myšlení, celoživotnímu zájmu

o učení a respektu k sobě, druhým i okolnímu světu. Záměrem školy je vytvářet prostředí s komunitní atmosférou, kde se každý cítí přijímaný, úspěšný, prospěšný a hodnotný a může plně rozvíjet svůj potenciál, prostředí, v němž jsou si děti, učitelé i rodiče partnery, kde souzní svoboda s respektem ke všem a všemu kolem nás, kde se setkávají děti i dospělí z různých zemí a kultur a kde najde zázemí celá rodina. Učitelé ZŠ jednájí s každým žákem s respektem k jeho individualitě a nabízejí mu co nejvhodnější vzdělávací podněty podle jeho aktuálních potřeb a možností.

Vzdělávací program školní družiny v tomto smyslu navazuje na školní vzdělávací program základní školy a respektuje stejné hodnoty. Školní družina tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině a jejím úkolem je tak zabezpečit zájmovou činnost, odpočinek a rekreaci žáků a případně samozřejmě také žákům dle potřeby umožnit přípravu na vyučování. Základním cílem výchovy a vzdělávání žáků ve školní družině je objevování a rozvíjení zájmů a nadání a vedení ke smysluplnému trávení volného času a dále rozvíjení některých klíčových kompetencí v návaznosti na školní vzdělávací program základní školy.

## 2.2 MATERIÁLNÍ PODMÍNKY

ZŠ Vrbičky je úplná malotřídní základní škola od 1. do 9. ročníku s kapacitou celkem 100 žáků, z toho v provozovně v Praze 4 – Braníku s kapacitou 60 žáků v základní škole a 50 žáků ve školní družině (ŠD) se vzdělávají žáci od 1. do 6. ročníku (pro vzdělávání žáků 7. – 9. ročníku slouží provozovna v Roblíně se školním klubem a domovem mládeže). ŠD je otevřena přednostně pro žáky 1. stupně, v případě volné kapacity i pro žáky 6. ročníku. Provoz ŠD probíhá v prostorách základní školy v běžných, dostatečně velkých učebnách, vhodně vybavených rovněž pro provoz ŠD, a co nejčastěji také v přilehlé školní zahradě či blízkém lesoparku. Vybavení i uspořádání prostor odpovídá potřebám dětí školního věku. Žáci mají k dispozici stolní a deskové hry, knihy, časopisy, případně i vhodné, zábavné didaktické pomůcky, počítače, výtvarné potřeby a vybavení a pomůcky pro tvořivé výtvarné či pracovní technické činnosti, vybavení pro hudební činnosti, konstruktivní činnosti apod. Zájmová činnost školní družiny je rozšířena a doplněna nabídkou pravidelných zájmových kroužků vedených externími lektory (např. kroužek výtvarný a rukodělný, dramatický, sportovní, keramika, výuka hry na flétnu, kytaru, klavír apod.), výběr nabízených kroužků se řídí zájmy žáků v daném školním roce. I pro potřeby těchto kroužků je škola dostatečně vybavena, pouze některé konkrétní specifické vybavení si zajišťují lektori sami.

## 2.3 PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ A UKONČOVÁNÍ DOCHÁZKY

Do ŠD jsou žáci přijímáni na základě smlouvy o poskytování vzdělávání a školských služeb, v případě přestupu na jinou ZŠ jsou automaticky odhlášeni.

## 2.4 PROVOZNÍ PODMÍNKY

ŠD zajišťuje pouze odpolední provoz od skončení vyučování v jednotlivých ročnících do 17.00 hodin. Dohled nad žáky v ranních hodinách od 7.45 hodin do začátku vyučování v 8.30 hodin, o přestávkách mezi vyučovacími hodinami a o přestávce mezi dopoledním a odpoledním vyučováním zajišťují pedagogičtí pracovníci základní školy. Podmínky provozu ŠD, včetně přebírání a předávání žáků či samostatných odchodů žáků, omlouvání žáků ze ŠD či úhrady za ŠD a volitelné zájmové kroužky jsou stanoveny ve Školním řádu ZŠ, resp. v Řádu školní družiny, který je jeho součástí.

## 2.5 ŽIVOTOSPRÁVA A PSYCHOSOCIÁLNÍ PODMÍNKY

Průběh odpoledne v ŠD má svůj pravidelný rytmus a řád, kterému je ale ponechána flexibilita tak, aby žáci měli vždy svobodnou volbu činností a vychovatelka mohla vhodnými, inspirativními nabídkami reagovat na jejich aktuální potřeby a zájmy. Žáci jsou každodenně dostatečně dlouho venku podle počasí, v teplých dnech se program a činnosti ŠD co nejvíce přenáší ven na školní zahradu, případně do blízkého lesoparku. Program ŠD respektuje individuální zájmy žáků i individuální potřeby aktivity a odpočinku. V rámci ŠD je

zajištěna možnost se nasvačit a po celou dobu provozu pitný režim žáků.

Přístup vychovatelky ke všem žákům je obdobně jako u pedagogů ZŠ rovnocenný, přátelský a empatický a prostředí je připravené tak, aby vytvářelo pocit klidu a bezpečí, a zároveň žáky inspirovalo k různým činnostem dle vlastních zájmů. Vychovatelka respektuje potřeby každého žáka a vede žáky k vzájemné toleranci, otevřené komunikaci a spolupráci, navozuje situace klidu a pohody a připravuje podmínky otevřené pro aktivní odpočinek a tvořivost.

## 2.6 BEZPEČNOST A PREVENCE ÚRAZŮ

Bezpečné prostředí vytváříme především každodenní soustavnou prací na mezilidských vztazích. Společně tvoříme pravidla činností i vzájemných vztahů a komunikace, pravidelně je hodnotíme a reflektujeme, vedeme žáky k respektu a úctě, otevřené, neútočné komunikaci, k naslouchání a toleranci, spolupráci, pomoci tam, kde je třeba, klidu a inspirujeme je k činnostem dle jejich zájmu. To vše je základem pro prevenci nudy, špatných pocitů z neúspěchu, uložených konfliktů apod., a tím i velmi dobrou prevencí porušování pravidel a vzniku úrazů. Vlastním příkladem a formou pravidelného informování žáky vedeme k dodržování pravidel bezpečnosti při práci a činnostmi s různým materiálem a nástroji, k dodržování pravidel při pohybových a sportovních činnostech, pravidel silničního provozu atd. Žáci jsou také seznamováni se základy první pomoci, především s ošetřením drobných poranění a přivoláním pomoci.

Vychovatelka ŠD přebírá za žáka odpovědnost od chvíle, kdy se žák do ŠD dostaví, až do chvíle, kdy ze ŠD odchází v souladu s podmínkami odchodů stanovenými ve Školním řádu ZŠ, resp. Řádu školní družiny, který je jeho součástí. Vychovatelka v rámci společně stanovených pravidel bezpečného a příjemného soužití zajišťuje ochranu zdraví a bezpečí žáků v ŠD po celou dobu jejich pobytu v ŠD, před každou novou činností žáky předem informuje o jejích pravidlech, bezpečnosti a ochraně zdraví, obdobně žáky seznamuje s pravidly rovněž v případě činností mimo budovu či zahradu školy, při přesunech dohlíží na dodržování pravidel silničního provozu a bezpečného pohybu na ulici. Veškeré úrazy žáků jsou evidovány ve společné knize úrazů ZŠ a ŠD.

## 2.7 OCHRANA ŽÁKŮ PŘED SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝMI JEVY, PROJEVY DISKRIMINACE, NEPŘÁTELSTVÍ A NÁSILÍ

Vychovatelky ŠD, stejně jako pedagogičtí pracovníci ZŠ, průběžně sledují jakékoli případné projevy násilí, útlaču, diskriminace, rasismu či xenofobie a spolupracují se školním metodikem prevence a výchovným poradcem, při podezření na patologické jevy či jakékoli nevhodné chování zakročí v souladu se společně sjednanými postupy. Působení ŠD je zaměřeno především na prevenci a minimalizaci sociálně patologických projevů spočívající ve:

- výchově ke zdravému životnímu stylu, vedení žáků k vědomí odpovědnosti za své zdraví a psychickou pohodu i vnímání odpovědnosti za své chování a jednání s ohledem na ochranu zdraví a psychické pohody druhých i za svůj podíl na utváření společného prostředí a klimatu v něm a na ochraně životního prostředí obecně,
- vedení k toleranci, úctě, otevřené komunikaci, spolupráci a pomoci druhým,
- vytváření podnětného a otevřeného, respektujícího prostředí pro přijetí všech žáků,
- vytváření pozitivní motivace pro zapojení všech žáků do školních a mimoškolních aktivit,
- podpoře a rozvíjení osobnostních a sociálních kompetencí, směřujících k prevenci stresu a posilování duševní odolnosti vůči stresu či negativním zážitkům,
- vedení k otevřenosti a aktivitě v řešení problémů, nabízení možností, jak se samostatně rozhodovat a jak hledat pomoc,

- podpoře vytváření vhodných životních postojů a hodnot, spočívajících v dobrém vztahu k sobě i k druhým, s důrazem na život bez drog či jiných závislostí, násilného, xenofobního či diskriminačního chování.

## 2.8 PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ

Provoz a vzdělávání v ŠD zajišťují vychovatelky. Při výběru vychovatelek obdobně jako při výběru všech pedagogických pracovníků školy preferujeme uchazeče s příslušnou odbornou kvalifikací a současně se znalostí základů pedagogiky Montessori, případně umožňujeme a podporujeme studium k doplnění kvalifikace. Podporujeme osobní růst a další vzdělávání pedagogických pracovníků dle jejich zájmu a potřeb školy.

## 2.9 SPOLUPRÁCE SE ZŠ A RODIČI

Vychovatelka ŠD úzce spolupracuje s pedagogickými pracovníky základní školy a také s rodiči (zákonnými zástupci). V rámci spolupráce se ZŠ a snahy o vhodné propojení vzdělávacích programů i aktuálního dění se účastní pravidelných společných pedagogických porad s cílem sdílet aktuální informace o probíhajícím a plánovaném programu, o potřebách, možnostech a zájmech žáků, klimatu v třídní skupině apod.

V rámci předávání žáků při odchodu z ŠD vychovatelka sdílí s rodiči každodenní zážitky žáků a stručně rodiče informuje o dění v ŠD v daném dni a činnostech jejich dětí, případně předá další důležité informace (např. informace o poranění a ošetření žáka, změnách v chování hodných pozornosti jako např. zvýšená únava apod.). Při sdílení práce a chování žáků v ŠD dodržuje vychovatelka v návaznosti na školní vzdělávací program základní školy pravidla respektujícího přístupu a používá popisné slovní hodnocení, zaměřené na individuální postoj, snahu a pokroky žáka v oblastech, v nichž se mu daří, popisuje jeho zájmy a rozvoj v nich, míru aktivity apod. Při sdílení případných problémů zachovává diskrétnost, rovněž respektuje soukromý život rodiny a ochraňuje osobní údaje a informace žáků a rodiny. V případě potřeby užší spolupráce s rodinou při řešení problémů v chování či jiných obtížích žáka si vychovatelka sjedná s rodiči individuální schůzku, jíž se případně, je-li to s ohledem na souvislosti s prospěchem či chováním dítěte ve škole vhodné, může účastnit i pedagogický pracovník ZŠ. Obdobně mají rodiče možnost vyžádat si schůzku z vlastní iniciativy v případě dotazů, připomínek, nápadů na zlepšení apod. O činnosti ŠD a svých dětí v ŠD se rodiče dozvídají prostřednictvím prací a výtvorů, které si žáci nosí domů, prostřednictvím fotografií zveřejňovaných v k tomu určeném online systému školy, a na společných třídních schůzkách všech rodičů žáků ZŠ a ŠD. Rodiče mají právo podílet se na dění v ŠD, vyjadřovat se k jejímu programu a činnostem, podávat návrhy na zlepšení či doplnění apod. S pravidly ŠD, resp. organizačními informacemi, nabídkou zájmového vzdělávání, provozními pravidly a s Řádem školní družiny, jsou rodiče seznámeni na začátku každého školního roku.

## 3. CHARAKTERISTIKA A OBSAH ŠVP ŠD

### 3.1 RÁMCOVÉ ZÁMĚRY A CÍLE VÝCHOVY A VZDĚLÁVÁNÍ

Předmětem výchovné a vzdělávací činnosti ŠD je zájmové vzdělávání formou zájmových vzdělávacích řízených i spontánních činností, odpočinku a relaxací, hrou či hravě pojatým skupinovým či individuálním učením nezátěžujícího, spíše spontánního, tvořivého či hravého charakteru, případně dle zájmu žáků doplněným motivačním tematicky zaměřeným projektem navazujícím na vzdělávací témata aktuálně realizovaná ve výuce základní školy. Klíčovým principem v rámci ŠD je přitom svobodná volba činností žáků ze široké nabídky tak, aby žáci ve svém volném čase měli možnost svobodně objevovat a rozvíjet své zájmy a nadání a byli vedeni a inspirováni ke smysluplnému trávení volného času. Nabízené činnosti směřují především k aktivnímu odpočinku a relaxaci po vyučovacím procesu, které žákům přinášejí uvolnění a

současně rozpoznávání, rozšiřování a rozvíjení zájmů, a zahrnují tvořivé aktivity, pohybové aktivity, konstruktivní činnosti apod. Kromě aktivních odpočinkových činností ŠD umožňuje žákům dle potřeby i klidové odpočinkové činnosti a přípravu na vyučování.

V návaznosti na školní vzdělávací program základní školy v rámci programu ŠD také přirozeným způsobem rozvíjíme některé klíčové kompetence, například při všech činnostech podporujeme citlivé a přátelské vztahy k lidem i k přírodě a prostředí, učíme žáky chránit své zdraví i zdraví druhých a pečovat o prostředí kolem nás, pomáhat, kde je třeba, vedeme je k otevřené komunikaci, rozvíjíme schopnost spolupracovat a při spolupráci respektovat vlastní potřeby i potřeby druhých, při různých činnostech podporujeme tvořivý přístup a rozvíjíme smysl pro estetiku a estetické vnímání.

Rámcové cíle sledované jak v ŠVP ZŠ, tak i v ŠVP ŠD vycházejí z obecných cílů vzdělávání, jak je formuluje školský zákon, avšak samozřejmě s odlišnými důrazy v rámci ŠD s ohledem na její zaměření a úkoly:

- rozvoj osobnosti člověka, který bude vybaven poznávacími a sociálními způsobilostmi, mravními a duchovními hodnotami pro osobní a občanský život, výkon povolání nebo pracovní činnosti, získávání informací a učení se v průběhu celého života – v rámci činností ŠD je cílem zejména rozvíjení vztahu k sobě i druhým a k prostředí, rozvíjení komunikačních a sociálních kompetencí a rozvíjení zájmů a nadání ve smyslu získávání budoucí profesní orientace a rovněž ve smyslu osvojování strategií celoživotního zájmového učení a smysluplného nakládání s volným časem *(tato oblast cílů integruje všechny klíčové kompetence, které tak ŠD při své činnosti v návaznosti na vzdělávání v ZŠ podporuje a přirozeným způsobem v rámci zájmového vzdělávání pomáhá rozvíjet, a to kompetence k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské a pracovní)*;
- získání všeobecného vzdělání nebo všeobecného a odborného vzdělání – role ŠD je zde pouze doplňující v rámci návaznosti na ŠVP ZŠ a v rámci rozvíjení jednotlivých individuálních zájmů a nadání v zájmových činnostech, které jsou samozřejmě též součástí všeobecného či odborného vzdělávání, úkolem ŠD však není naplňovat tento cíl v plné šíři a rozsahu;
- pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základních lidských práv a svobod spolu s odpovědností a smyslem pro sociální soudržnost – v rámci činností ŠD zejména rozvíjením sociálních kompetencí formou společné tvorby pravidel, vedení k otevřené komunikaci, spolupráci a pomoci druhým při konkrétních praktických, zájmových a jiných činnostech, nikoliv formou teoreticky zaměřeného poznávání *(zejména kompetence občanské, ale i komunikativní a sociální a personální)*;
- pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů ve společnosti – v rámci činností ŠD obdobně jako u předchozího cíle;
- utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národnostní, kulturní, jazykové a náboženské identitě každého – v rámci činností ŠD obdobně jako u předchozích cílů a současně poznáváním národních i zahraničních zvyků a tradic v rámci zájmových činností a tematicky zaměřených činností *(zejména kompetence občanské, ale i komunikativní a sociální a personální)*;
- poznání světových a evropských kulturních hodnot a tradic, pochopení a osvojení zásad a pravidel vycházejících z evropské integrace jako základu pro soužití v národním a mezinárodním měřítku – v rámci činností ŠD obdobně jako u předchozího cíle;
- získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně vycházející ze zásad trvale udržitelného rozvoje a o bezpečnosti a ochraně zdraví – v rámci činností ŠD především praktickým poznáváním prostředí formou vycházek, pozorování apod., případně navazujícími tvořivými zájmovými činnostmi, a také každodenními praktickými činnostmi péče o sebe, druhé i prostředí *(zejména kompetence občanské a pracovní, ale i sociální a personální)*.

### 3.2 OBSAH A FORMY VÝCHOVY A VZDĚLÁVÁNÍ

Obsah vzdělávacího programu ŠD navazuje na školní vzdělávací program základní školy ve smyslu podpory získávání klíčových kompetencí a ke svému tematickému členění čerpá s ohledem na potřeby, možnosti a zájmy žáků 1. stupně inspiraci ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět pod vlastním shrnujícím názvem **Člověk je tvor společenský**. S ohledem na zaměření a cíle výchovy a vzdělávání v ŠD, směřující především k rozvoji individuálních zájmů žáků a k získávání kompetencí pro smysluplné trávení volného času, však pro realizaci témat a tematických okruhů svého vzdělávacího programu ŠD nevyužívá stejné organizační, metodické a didaktické postupy jako základní škola, ale důsledně uplatňuje svobodnou volbu činností z pestré nabídky a zařazování činností spontánního, odpočinkového, hravého, tvořivého či pohybového charakteru.

Z toho vyplývají následující formy pravidelné pedagogické činnosti:

### 1. činnosti odpočinkové

stolní hry, námětové hry, konstruktivní činnosti, spontánní zájmové činnosti, poslech, předčítání

### 2. činnosti rekreační

aktivní odpočinek s pohybovými, sportovními, turistickými nebo manuálními prvky (převážně venku jako řízené skupinové aktivity nebo jako spontánní činnosti, pracovně-technické činnosti v ateliéru či dílně)

### 3. činnosti zájmové

rozvíjející osobnost žáků a umožňující seberealizaci a poznávání dalších osobních možností a nadání i získávání informací prostřednictvím přímých zkušeností a zážitků, činnosti rozvíjející pohybové dovednosti (pohybové a sportovní hry), estetické a tvořivé dovednosti (výtvarné a rukodělné činnosti, dramatické činnosti, hudební činnosti)

### 4. příprava na vyučování

zahrnující okruh činností související s plněním školních povinností, které ŠD žákům v rámci přípravy na vyučování dle potřeby umožňuje a případně je podporuje formou procvičování učiva s využitím zábavných didaktických her

Při všech činnostech v ŠD je klíčovým principem svobodná volba žáků a co největší prostor pro vlastní aktivitu žáků, která jim přináší radost a uspokojení. Nedílnou součástí zájmového vzdělávání v ŠD jsou **spontánní činnosti**, vznikající z vlastních aktuálních potřeb, zájmů a inspirací žáků. Samozřejmou každodenní součástí pobytu v ŠD je také **péče o sebe** (sebeobsluha, zdravé hygienické a režimové návyky), **okolní prostředí** (udržování prostředí v čistotě a pořádku, péče o rostliny) a **péče o mezilidské vztahy** (společné vytváření pravidel a reflexe jejich funkčnosti a dodržování, pravidla při skupinových hrách, otevřená komunikace, rozhovory a diskuze, modelové situační hry).

Vedle pravidelných činností mohou být zařazovány i další činnosti příležitostné dle aktuálních potřeb, možností a zájmů žáků, např. organizace vystoupení, výstav, exkurzí, společných akcí s rodiči. Poměrně často využíváme také tematické vycházky.

Základní přístup vychovatelek v ŠD vychází z filozofie Montessori pedagogiky, v níž je pedagogické působení založeno především na neustálém vytváření a obnovování podmínek, v nichž si děti mohou svobodně vybírat z pestré nabídky přiměřených činností, her, cvičení, pomůcek a materiálů, aktivně zkoumat, experimentovat, tvořit a plně se na činnost koncentrovat ze své svobodné vůle a skutečného zájmu. Hluboká zájmová pozornost je základní vnitřní aktivitou dítěte, která v sobě obsahuje přirozený a komplexní výchovně-vzdělávací proces, během něhož se dítě soustředí na vybranou činnost všemi smysly a celou svou bytostí a přirozeně získává nové poznatky a dovednosti, a především pocit radosti a uspokojení. Smyslem tzv. připraveného prostředí je umožnit dítěti vyvíjet se celostně a přirozeně, nezávisle na druhých, podle svých dispozic, aktuálních potřeb, možností a zájmů.

Tematická oblast **Člověk je tvor společenský**, která se do jednotlivých pravidelných i příležitostných činností



promítá, sleduje následující cíle:

- **vytvářet a pěstovat kvalitní mezilidské vztahy**
  - chování ke spolužákům i dospělým (pravidla slušného chování, vstřícné jednání, ochota pomoci)
  - otevřená komunikace se spolužáky i dospělými a její vhodné formy (oslovování, naslouchání, empatie, neútočná komunikace, vyjádření vlastních potřeb, obhajoba vlastního názoru, asertivní jednání, předcházení konfliktům, řešení konfliktů)
  - spolupráce při hrách, společných konstruktivních činnostech, sportovních činnostech apod. (pravidla týmových her, rozdělení rolí, oceňování druhých, přijetí výhry i prohry)
  - poznávání obecných pravidel ve vztazích (rozhovory a diskuze o vztazích ve škole, v rodině, v modelových vztazích a situacích např. prostřednictvím literatury, umění, vhodných her, pomoc mladším, slabším, úcta ke stárům apod.)
- **vést žáky k samostatnosti a přiměřenosti v jednání a vystupování ve školním prostředí i na veřejnosti**
- **vést žáky k osvojení základních dovedností sebeobsluhy a péče o prostředí a osvojení základních návyků péče o zdraví fyzické i psychické**
- **poznávat přírodní i kulturní prostředí a vést žáky k jeho oceňování a ochraně**
  - nejbližší příroda i společenský a kulturní život kolem nás (tematické vycházky do okolní přírody, poznávání místní infrastruktury, návštěva místních institucí, kulturních či sportovních akcí, národní zvyky a tradice, rozhovory a diskuze o získaných poznatcích, zkušenostech, zážitcích, známých či oblíbených místech, možnost práce s knihami, encyklopediemi, atlasy, umožňujícími další zkoumání, navazující výtvarné, rukodělné, hudební či dramatické činnosti, tematické čtení apod.)
  - případně dle zájmu žáků zkoumání širšího prostředí a kontextu (příroda a kultura ČR, Evropa, svět)

Souhrnný tematický celek vzdělávacího programu ŠD Člověk je tvor společenský zahrnuje následující tematické okruhy a obsahy:

### 1. Místo, kde žijeme

- \* poznávání nejbližšího přírodního, společenského a kulturního prostředí a okolí
- \* poznávání okolí školy, cesta do školy a ze školy
- \* dopravní výchova (dopravní značení, chování účastníka silničního provozu: chodce a cyklisty)
- \* poznávání přírodních lokalit v blízkosti školy
- \* poznávání služeb, institucí a důležitých budov v obci (obecní úřad, pošta, zdravotní středisko, kostel, jiné veřejné služby)
- \* poznávání místních tradic a zvyků
- \* poznávání organizace života v rodině, ve škole, ve společnosti, v obci
- ❖ metody: tematické vycházky, návštěva akcí, práce s různými informačními zdroji pro získávání dalších informací, rozhovory a diskuze, reflexe a navazující tvořivé činnosti, hry na dopravním hřišti, didaktické hry s dopravními značkami apod.

### 2. Lidé kolem nás

- \* osvojování zásad vhodného chování a jednání mezi lidmi
- \* osvojování základních komunikačních dovedností ve škole i mimo školu (seznámení, představení, podání ruky, základní komunikace při návštěvě veřejných služeb či institucí)

- \* poznávání pravidel soužití a základních práv a povinností
  - \* osvojování základů společenského chování (hygiena, oblékání, stolování apod.)
  - \* poznávání společných a odlišných vlastností, potřeb a zájmů různých lidí
  - \* vedení k empatii, toleranci, úctě, spolupráci, pomoci druhým
- ❖ metody: každodenní činnosti a rituály, praktické vycházky, modelové hry, stolní a deskové hry zaměřené na pravidla a spolupráci, pohybové a sportovní hry, rozhovory a diskuze, sebehodnocení, zpětná vazba a oceňování, společné domlouvání pravidel, sdílení zvyků a tradic cizinců ve škole

### 3. Lidé a čas

- \* režim dne a zdravé režimové návyky, potřeba výživy, pohybu, odpočinku, spánku
  - \* rovnováha fyzicky náročných a psychicky náročných činností, nástroje duševní hygieny
  - \* aktivní odpočinek a zájmové činnosti, rizika pasivních činností (sledování TV, počítačové hry)
  - \* pravidelná příprava na vyučování a vhodný čas na ni
  - \* poznávání svátků, tradic a zvyků jako dědictví našich předků
  - \* v rámci poznávání svátků, tradic a zvyků propojení s tématy v okruhu Místo, kde žijeme
- ❖ metody: každodenní činnosti a rituály, různorodé zájmové činnosti, pohybové a sportovní činnosti, zařazování krátkých zdravotních cvičení s prvky z jógy či jednoduchých relaxačních a meditačních cvičení, rozhovory a diskuze o zážitcích z činností a jejich přínosech, relaxační a tvořivé činnosti v návaznosti na svátky (četba a poslech četby, hudba a hudební činnosti, výtvarné, rukodělné či pracovní činnosti)

### 4. Rozmanitost přírody

- \* tematické vycházky a pobyt v přírodě, pozorování rozmanitosti a proměn živé a neživé přírody
  - \* pozorování a reflektování změn v okolní přírodě v souvislosti s ročními obdobími či lidskou činností
  - \* poznávání okolních přírodních lokalit a ekosystémů
  - \* přírodovědné či pěstitelské činnosti na školní zahradě, péče o rostliny ve škole
  - \* možnosti aktivního podílu na ochraně přírody
  - \* v rámci poznávání okolí propojení s tématy v okruhu Místo, kde žijeme
- ❖ metody: tematické vycházky, práce s různými informačními zdroji pro získávání dalších informací, tematické didaktické hry, rozhovory a diskuze, reflexe a navazující tvořivé činnosti, zejména výtvarné, tvoření z přírodnin, vedení k třídění odpadu a úspornému zacházení se zdroji a materiály

### 5. Člověk a jeho zdraví

- \* osobní hygiena a správné hygienické návyky
- \* zdravé stravování
- \* pohyb a zdraví
- \* bezpečnost a ochrana zdraví, bezpečné chování při různých činnostech
- \* základy první pomoci, přivolání pomoci
- \* v rámci vedení ke zdravému režimu propojení s tématy okruhu Lidé a čas



- ❖ metody: každodenní činnosti a rituály, rozhovory a diskuze o zdravé výživě, práce s různými informačními zdroji pro získávání dalších informací, tematické didaktické hry, příležitostné praktické činnosti, zahrnující přípravu jednoduchých jídel, pohybové a sportovní činnosti, zařazování zdravotních cvičení či relaxačních cvičení, rozhovory a diskuze o zážitcích z činností a jejich přínosech, informace a modelové hry pro osvojování návyků bezpečného chování a nácvik základní první pomoci

### 3.3 VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A ŽÁKŮ NADANÝCH A MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

Při výchově a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných a mimořádně nadaných vychází ŠVP ŠD ze stejných principů jako ŠVP ZŠ, prostředí ŠD je připravené pro přijetí všech žáků bez ohledu na jejich specifika, konkrétní přístup k jednotlivým žákům, nabídku činností i jejich hodnocení vychovatelky ŠD přizpůsobují individuálním potřebám, možnostem a zájmům žáků. U žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných a mimořádně nadaných zohledňují a v rámci možností doplňují a podporují podpůrná opatření ve spolupráci s rodiči žáka a pedagogy ZŠ, zejména se školním poradenským pracovištěm. Cílem a snahou vychovatelek ŠD je obdobně jako v prostředí ZŠ vytvářet všestranně podporující podmínky pro celostní rozvoj všech žáků v rámci zájmových, odpočinkových a rekreačních aktivit, pro jejich plné zapojení v činnostech v ŠD i v komunikaci a spolupráci s ostatními a pro optimální naplňování jejich individuálního vzdělávacího potenciálu v oblasti zájmového vzdělávání a smysluplného trávení volného času a dosažení co největší míry samostatnosti v chování, jednání a rozhodování a též aktivní účasti na dění v ŠD. Vychovatelky ŠD se maximálně snaží, aby se i žáci s jakýmkoli odlišnostmi cítili být plnohodnotnou součástí společenství.

## 4. AUTOEVALUACE V ŠD

| OBLASTI<br>AUTOEVALUACE                        | CÍLE                                                                                                                                                                                                                 | KRITÉRIA                                                                                                                                   | NÁSTROJE                                                                                                                                                                                                                                                                        | TERMÍNY                                                   |
|------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|
| <b>Vzdělávací program<br/>ŠD</b>               | Naplňování ŠVP ŠD, cílů a záměrů v kontextu celé školy a v návaznosti na ŠVP ZŠ                                                                                                                                      | Kvalita prostředí a vzdělávacího procesu, návaznost na potřeby školy a jejích žáků                                                         | Pedagogická rada společně s pedagogy a vedením ZŠ, projednání se školskou radou                                                                                                                                                                                                 | 1 x ročně                                                 |
| <b>Podmínky<br/>vzdělávání,<br/>klíma v ŠD</b> | Analýza a zlepšování podmínek (materiálních, provozních, psychosociálních, personálních, spolupráce se ZŠ, rodiči a dalšími subjekty)<br><br>Posilování dobrého klimatu v ŠD i vztahů v celé škole a školní komunitě | Pozitivní hodnocení, spokojenost, pestrost a vhodnost nabídky činností<br><br>Spokojený žák<br><br>Spokojený učitel<br><br>Spokojený rodič | Pedagogická rada – SWOT analýza<br><br>Komunitní kruhy, diskuze, zpětná vazba, reflexe, sebereflexe, návrhy<br><br>Sebereflexe, diskuze, rozhovory, vzájemná zpětná vazba mezi pedagogy ŠD a ZŠ<br><br>Každodenní sdílení, práce a výtvořky žáků, praktické informace e-mailem, | 1 x ročně<br><br>Průběžně<br><br>Průběžně<br><br>Průběžně |

|                                                          |                                                                                                               |                                                      |                                                                                                              |                                                 |
|----------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|
|                                                          |                                                                                                               |                                                      | fotogalerie, dle potřeby konzultace, rodičovské večery společně se ZŠ, příležitostné akce ŠD a ZŠ pro rodiče | Min. 2 x ročně<br><br>Dle možností a zájmu žáků |
| <b>Průběh a výsledky vzdělávání a práce vychovatelky</b> | Zkvalitňování práce ŠD, optimalizace šíře nabídky činností, rozvíjení zájmů a nadání žáků i jejich kompetencí | Kvalita, pestrost a vhodnost nabídky činností        | Sebereflexe, osobní přípravy                                                                                 | Průběžně                                        |
|                                                          | Zlepšování práce vychovatelky, profesní růst                                                                  | Kvalita vztahů a spolupráce v ŠD                     | Konzultace, rozhovory, zpětná vazba ve spolupráci s pedagogy ZŠ                                              | Průběžně                                        |
|                                                          | Efektivní plánování DVPP                                                                                      | Začlenění a zapojení žáků se zvláštními potřebami    | Pedagogické porady                                                                                           | Průběžně                                        |
|                                                          |                                                                                                               |                                                      | Pedagogická rada                                                                                             | 1 x ročně                                       |
| <b>Spolupráce se ZŠ a rodiči žáků</b>                    | Vstřícná komunikace mezi ŠD, ZŠ a rodiči                                                                      | Dostatečná informovanost všech stran                 | Nástěnky, web, fotogalerie apod., každodenní komunikace, konzultace                                          | Průběžně                                        |
|                                                          | Vzájemná spolupráce a podpora, propojenost a otevřenost ZŠ, ŠD a rodičů jakožto komunitního společenství      | Vzájemná podpora a spolupráce při plánování činností | Pedagogické porady                                                                                           | Průběžně                                        |
|                                                          |                                                                                                               | Společně pořádaná setkání a akce                     | Pracovní setkání s rodiči zájemci o aktivní zapojení                                                         | Dle možností a zájmu rodičů                     |